

**Visos
sirds
nostūros**

FRANÇOISE , SAGAN

Les Quatre coins du cœur

FRANSUĀZA SAGĀNA

Visos sirds nostūros

No franču valodas tulkojusi
Astra Skrābāne

821.133.1-31
Sa 170

Françoise Sagan
LES QUATRE COINS DU CŒUR

Copyright © Plon, 2019
Published by arrangement with Lester Literary Agency
Cover photo by Bert Hardy / Picture Post / Hulton Archive /
Getty Images

Vāka dizaina autore *Ilze Isaka*

Fransuāza Sagāna
VISOS SIRDS NOSTŪROS

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projektu vadītāja *Una Orinska*
Redaktore *Margita Krasnā*
Korektores *Evija Stikute, Zinta Stikute*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-654.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Astra Skrābāne, 2021
© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2021
ISBN 978-9934-0-9107-0

Priekšvārds

Kopš es 2007. gadā pārņēmu mātes mantojumu, daudzu atkārtotu izdevumu tapšanas gaitā man bijusi piešķirta privilēģija sacerēt priekšvārdus tekstiem, ko uzticēju virknei labvēlīgu izdevēju; tādi teksti ir “Ātrums”, “Esi sveicināta, Ņujorka”, “Hronikas 1954–2003”, “Sagāna, mana māte”, un pavisam nesen uzrakstīju priekšvārdu “Toksisks” oriģinālversijai, kas iznāks tuvākajā laikā.

Šķita, ka izdevēji manā personā atraduši vieglu laupījumu, tādu, kas vienmēr priecājas un neglābjami atdodas jaunam rakstīšanas uzdevumam; vēlos precizēt, ka šis darbs – nav būtiski, vai tas ir saistīts ar manas mātes daiļradi vai ne, – šis vingrinājums man vienmēr licies vienlīdz aizraujošs.

Protams, teksti, kurus pieminēju, bija jau izdoti, daži pat atkārtoti, tie bija izlasīti, pārlasīti un, iespējams, tik daudz reižu izdoti ar priekšvārdiem, ka pēdējam komentāram vairs nav nozīmes un tas paliks pavisam nepamanīts.

Tāpēc es nebiju pārsteigts, kad apgāds *Editions Plon* palūdza man uzrakstīt ievadu “Visiem sirds nostūriem”, taču jutos pateicīgs par šo vēlreiz izrādīto uzticību. Vakarā, atgriezies mājās, es ar vēsu prātu apsvēru visa tā apmēru, ko biju apsolījis: runa bija ne vairāk, ne mazāk kā par iepazīstināšanu ar ikoniska autora neizdotu darbu, kura publicēšana ļāva paredzēt literāru ciklonu kopā ar zemestrīci plašsaziņas līdzekļos.

Patiesību sakot, es tikai neskaidri atceros, kā šis manuskripts pie manis nonāca. Laikam tas notika divus vai trīs gadus pēc mantojuma tiesību pārņemšanas, un brīdī, kad man tika iedotas šīs mapes, tas izskatījās pēc brīnuma, jo viss manas mātes īpašuma kopums bija apķīlāts, pārdots, atdots vai arī kāds to bija ieguvis apšaubāmā veidā.

Romāns, kaut arī plāns, bija spirāliesējumā, kādus izmanto studenti studiju galadarbu noformēšanai, un sastāvēja no diviem sējumiem: pirmajam bija dots nosaukums “Visos sirds nostūros”, bet otrajam, kas sākās ar vārdiem “Parīzes vilciens pienāca Tūras stacijā pēc saraksta 16.10...”, – “Sakautā sirds”. (Šim romānam vēl nebija galīgā nosaukuma, un šobrīd, kad rakstu šīs rindas, es joprojām nezinu, kādu mēs izvēlēsimies.)

Teksts mašīnrakstā bija tik daudz reižu pārkopēts, ka burtu kontūras vairs nebija īsti skaidras. Svītrojumi, piezīmes un labojumi, kuru izcelsmi es nezināju, tajā bija veikti nevienmērīgi, un šie divi sējumi atradās nomaldījušies mapju, dokumentu un dažādu arhīvu

kaudzē, tāpēc man bija vajadzīgs laiks, līdz sapratu, ka tas patiešām ir viens un tas pats romāns.

Tā tad laimīgas – vai nelaimīgas – apstākļu sakritības dēļ es sākumā neveltīju uzmanību šim manuskriptam, jo nedomāju, ka tas varētu būt neizdots romāns. Vēl vairāk – mātes mantojuma lietā valdīja tāda nekārtība, ka manu prātu bija pārņēmušas vienīgi domas par to, kā sakārtot neatšķetināmo juridisko, nodokļu un ar izdevniecībām saistīto jautājumu mudžekli.

Šodien, atkal par to domājot, varu apliecināt, ka biju absolūti vieglprātīgs attiecībā uz šo tekstu, kas, kaut arī nepabeigts, mani samulsināja ar savu izteikti “sagānisko” rokrakstu – brīžiem nekautrīgo raksturu, tik barokālo un neticamo dažu peripetiju intonāciju –, un es droši vien rīkojos ļoti bezrūpīgi, veltot tam tik maz uzmanības un krietnu laika posmu atstājot “Visos sirds nostūros” atvilktnes dziļumā. Tomēr darbs man izskatījās tik nepabeigts, ka likās – būtu nepiesardzīgi uzticēt tā lasīšanu kādam, kam es nespētu pilnībā uzticēties.

Pirms dažiem mēnešiem vairākums Parīzes apgādu ar cits citam sekojošiem nicinošiem atteikumiem manī radīja bažas, ka Fransuāzas Sagānas darbi pazudīs 20. gadsimta tumsā. Tad es sastapu Žanu Marku Robertu, providences sūtītu cilvēku, kas vēlāk kļuva par manu mentoru ar mantojumu saistītajos izdevniecību jautājumos. Viņš tajā laikā vadīja apgādu *Stock* un piekrita vēlreiz izdot manas mātes piecpadsmit grāmatu kopu, ko biju viņam aiznesis uz Flerī

ielu kādā aprīļa pēcpusdienā. Viņš kļuva par manu izdevēju, un drīz vien es sāku uzskatīt Žanu Marku Robertu arī par savu draugu, tāpēc ir gluži dabiski, ka pēc dažām nedēļām uzticēju viņam izlasīt šo romānu, kura forma, kaut arī neskaidra, neradīja šaubas par tā iespējamo izdošanu.

“Visos sirds nostūros” neatkarīgi no mums sākotnēji bija paredzēts adaptācijai kino – tādēļ arī neskaitāmās kopijas –, tomēr projekts tā arī nekad neieraudzīja dienasgaismu. Manuskripts tātad bija ticis mainīts, lai neteiktu – pamatīgi pārstrādāts, ar nolūku iedvesmot populāru kinoscenāristu. Tādā izskatā “Visos sirds nostūros” nevarēja publicēt – acīmredzami vājš saturs nodarītu kaitējumu manas mātes daiļradei.

Doma, ka romānu varētu pārrakstīt kāds uzdevuma augstumos esošs mūsdienu autors, mūs – Žanu Marku un mani – aizrāva. Tomēr manuskripts, kurā trūka dažu vārdu, reizēm pat veselu pasāžu, cieta no tādas neviendabības, ka no šī projekta drīz vien atteicāmies.

Teksts atgriezās tumsībā, tomēr turpmākajos mēnešos es to atkal un atkal aizvien uzmanīgāk pārlasīju. Vairākas balsis man lika saprast, ka esmu vienīgais, kas varētu pārrakstīt šo grāmatu, un ka romāns noteikti tiks publicēts, lai kādā stāvoklī tas būtu, jo tas, kaut arī nepilnīgs, ir būtiska visa daiļrades kopuma daļa. Tie, kas pazina Sagānu, milēja viņu, un viņiem jāiegūst rakstnieces literārais mantojums kopumā, jāredz viņas daiļrade visā pilnībā.

Es ķēros pie darba un veicu dažus labojumus, kas man šķita nepieciešami, tiesa, rūpējoties par to, lai neaiztīktu ne viņas stilu, ne arī romāna intonāciju, jo tā lappusēs es atradu Fransuāzai Sagānai raksturīgo absolūto brīvību, nesavažoto garu, griezīgo humoru un uzdrīkstēšanos, kas robežojas ar aizskaršanu.

Sešdesmit piecus gadus pēc “Esiet sveicinātas, skumjas”, desmit gadus pavadījis nemierīgā pusnomodā, viņas pēdējais, nepabeigtais romāns “Visos sirds nostūros” beidzot ir publicēts tā visbūtiskākajā, vispirmatnējākajā un viņas lasītājiem visnepieciešamākajā stāvoklī.

Denī Vesthofs